

Stolevæsen, det kunde jo ikke være af Vejen, naar ellers Kirken bestyredes tilfredsstillende, hvad jeg tror, den maa kunne efter denne Lov.

Jeg kommer saa til Forslagets § 6, til et Forslag, om hvilket jeg fuldstændig har forandret Mening. Jeg troede ogsaa tidligere, at det var rigtigt, at man tillagde Præsterne en Jordlod til 2 Heste og 4—6 Køer, muligvis med en anden Indskræmning end de 2 Td. Hartkorn, det er noget, der ikke fuldt ud passer, men det kan man jo altid tale om. Naar jeg den Gang var med paa det, var det fordi jeg gik ud fra, at Præsten skulde være kørende og skulde have Mælk, men nu har jeg i det praktiske Liv lært, at Præsten behøver slet ikke at have dette for at faa disse Fordele. Ja, de skulle naturligvis have Mælk ligesom andre Folt, og ligesom andre skulle de have Kørjel, men de kunne jo bære sig ad i Lighed med, hvad de praktiserende Læger og Dyrlæger gøre. Dillige ser jeg hen til, at naar man for denne Kørjels Skyld en Gang skal til at fraskære saadanne Stumper fra Præstegaarden, bliver det i Almindelighed de bedste Stumper, der blive liggende derved. Det kunde jeg for Resten godt unde Præsterne, hvis de ellers forstod at faa noget ud af det, hvis de kunde faa lige saa meget ud af det som en Landbruger. Men det er nu en Gang Tilfældet, at det forstaa de ikke. For en Del Aar siden vare Præsterne Foregangsmand paa Vandvæsenets Omraade, og mange af dem indlagte sig Fortjeneste i saa Henseende. Det var den Gang, som det blev sagt her af den ærede første Taler, at der blev sagt om den og den: Han gaar for meget op i sit Jordbrug. Jeg vil indrømme, at nu er man gaaet til den modsatte Ydelselighed, thi nu ler man i Almindelighed ad Præsternes Landbrug; trods det, at han holder den dyreste Karl i Sognet, saa tror jeg dog ikke, det kan gaa for en Præst. En saadan Ejendom vil nemlig for det første kræve en Forkarl, som skal have en temmelig høj Løn, som sagt helst den højeste Løn, der gives i Sognet, og endvidere en konfirmeret Dreng og en Pige mere. Naar vi tage og lægge alt det paa Forhaand paa et lille Jordbrug af den Størrelse, ville vi se, at det vil fuldstændig opsluge Indtægten. Præsten maa i Virkeligheden til denne Jordlods Drift give det, som Landbrugeren selv lever af. Det er altsaa ikke alene, fordi jeg tror, at det er et økonomisk Tab for Landet, at man lader Præsterne være Landbrugere, fordi de ikke ere dygtige nok, men ogsaa fordi det er udelæggende for Præsterne selv at have det, at jeg er derimod. En

Mængde store Præstegaarde ere blevne slagtede i de sidste 30 Aar, saa at vi kun have beholdt de smaa tilbage, men de Præster, der have dem, sidde ogsaa som Regel lykkelig i det. Og hvis de ville forpagte en saadan lille Præstegaard ud, er der store Vanskeligheder derved. Da en Forpagter ikke kan leve af en saadan lille Gaard, saa drives den sammen med en Bondeggaard, men det er en daarlig Maade at behandle Præstegaardsjorden paa, det er at behandle den stedmoderligt. Det bedste vilde være, at tage al Jorden fra Præsterne. Nu har man sagt, at det er Synd for Præsterne, fordi Præstegaardene i Almindelighed ligge saa fænt. Ja, det har jo Præstegaardene tilfælles med Herregaardene, at man altid har forstaaet at finde de smukkeste Pletter, og desuden have Præsterne, dem til Tre, plantet og hølet saaledes, at Præstegaardene have faaet store, dejlige Haven. Jeg tror nu ikke alene, at man skulde tage Jorden fra dem, men ogsaa paa sine Steder, hvor det vilde være henstigtsmæssigt, det hele. Dermed kunde man opnaa et andet Gode, nemlig at faa Præsteboligen lagt paa et Sted, som var nogenlunde bekvem for Sognets Befolkning. I Sylland have vi Tilfælde, hvor man fra de yderste Kanter af Sognet har 2 Mil til Præstegaarden, som mange Gange ligger i det helt modsatte Hjørne af Kommunen og ikke en Gang ved Kirken. Saadanne Forhold kunde man faa ordnede, hvis man i det hele inddrog Præstegaardene, og set fra Statskassens, fra det offentlige Side tror jeg ogsaa, at vi vilde faa større Kapital ind ved disse; naar vi virkelig fik dem, som de ligge, vilde det indbringe mere i Kirkefondet, end naar vi blot tage Udmarkerne og det, som ligge Præstegaardene mest ubevæmt. Med Hensyn til det Punkt er jeg altsaa enig med de ærede Medlemmer fra Vejle (Falkenstjerne) og Ringløbing (S. C. Christensen). Jeg saa helst, at det hele blev bortsolgt, og at Præsterne saa fik Embedsboliger i Lighed med, hvad f. Eks. Distriktslægerne have ude paa Landet og lad dem saa selv sørge for deres Mælk og Kørjel. Man skulde da ikke tro, at en Præst var saa ilde stedt i en Kommune, at det ikke var ham muligt at faa Mælk. Jeg siger, lad ham saa rejse, saa trænger han ingen Mælk til i den Kommune længer. Og med Hensyn til Kørjel er det ingen Fare. Han kan jo bære sig ad som flere af dem, jeg har nævnt, Distriktslæger o. s. v., der holde sig en Hest til Besordring, og selv om de ikke have det, vil det de fleste Steder være saaledes, at der er nok af de mange større Husmænd paa op til en Td. Hartkorn,